

Nationella riktlinjer för vård och stöd vid missbruk och beroende

Översyn 2019

Nya och uppdaterade rekommendationer

Socialstyrelsen har gjort en andra översyn av Nationella riktlinjer för vård och stöd vid missbruk och beroende. Fokus vid översynen har varit läkemedelsbehandling av personer med opioidberoende. Två nya rekommendationer har lagts till och tre har ändrade prioriteringar.

Här kan du läsa vad de nya rekommendationerna innebär.

Tillgängliggöra naloxon

Naloxon är en opioidantagonist som effektivt häver effekten av opioider vid livshotande opioidförgiftning. Läkemedlet har inga opioida egenskaper och används inte för att behandla beroendetillstånd.

Avgörande för rekommendationen är att åtgärden har en livräddande effekt, samtidigt som biverkningarna är begränsade. Dessutom finns inga alternativa åtgärder för att häva en opioidöverdos. Rekommendationen utgår från befintliga studier och experters bedömningar, och tar också stöd i WHO:s expertkommittés bedömning av och rekommendation om åtgärden.

Hälso- och sjukvården och socialtjänsten bör

- erbjuda naloxon och utbildningsinsats till personer med opioidberoende och risk för överdos (prioritet 1)

Långsiktig antagonistbehandling med naltrexon

Naltrexon i depåberedning ges en gång var fjärde vecka till personer med opioidberoende. Substansen blockerar effekterna av opioider, vilket innebär en kraftigt minskad risk för drogeufori om drogen ändå intas. Introduktion av depåberedningar av naltrexon syftar bl.a. till att överkomma svårigheter med låg följsamhet till behandling vilket noterats vid daglig peroral medicinering av naltrexon.

Hälso- och sjukvården och socialtjänsten kan i undantagsfall

- erbjuda naltrexon i depåberedning till personer med opioidberoende (prioritet 8)

Följande rekommendationer har fått ändrade prioriteringar på grund av ny vetenskap eller att åtgärden omprövats i relation till alternativa åtgärder

Hälso- och sjukvården och socialtjänsten kan

- erbjuda läkemedelsassisterad behandling med buprenorfin till personer med opioidberoende. Ändras från prioritet 6 till prioritet 4.

Hälso- och sjukvården och socialtjänsten kan i undantagsfall

- erbjuda läkemedelsassisterad behandling med metadon till personer med opioidberoende (analgetika). Ändras från prioritet FoU till prioritet 9.

Hälso- och sjukvården och socialtjänsten bör inte

- erbjuda naltrexon peroralt till personer med opioidberoende. Ändras från prioritet 10 till icke göra

Ytterligare åtgärder för att motverka narkotikadödligheten

Sverige har en hög narkotikadödlighet och för att motverka den och samtidigt rädda liv, har Socialstyrelsen tagit flera steg för att öka tillgängligheten och kunskapen om hur naloxon effektivt häver opioidöverdoser. Ett exempel är att rekommendationen om naloxon nu inkluderats i de Nationella riktlinjerna för vård och stöd vid missbruk och beroende. Socialstyrelsen och Läkemedelsverket har vidare tagit fram och uppdaterat föreskrifter inom tre områden, som ökar tillgängligheten till naloxon:

- sjuksköterskor har getts behörighet att förskriva naloxon, [läs mer](#)
- förskrivare har behörighet att lämna ut naloxonläkemedel till patienter i samband med ordination
- icke legitimerad personal i ambulanssjukvården och räddningstjänsten har behörighet att administrera naloxonläkemedel, [läs mer](#).

Socialstyrelsen har även tagit fram ett informationsmaterial avsett för brukare och personal inom hälso- och sjukvården om hur man kan rädda liv om någon i ens närhet drabbats av överdos. [Här kan du ta del av informationsmaterialet.](#)

Nytt arbetssätt för att hålla riktlinjerna aktuella

Till grund för översynerna ligger ett nytt arbetssätt som utgår från en förvaltningsplan för respektive riktlinje. I förvaltningsplanen specificerar Socialstyrelsen de rekommendationer där kunskapsläget förväntas ändras och där en uppdaterad litteratursökning behövs. Vid behov uppdateras därefter aktuella rekommendationer och tillhörande underlag. Ett fåtal nya rekommendationer kan också läggas till.

Besök vår webbplats för mer information

De nationella riktlinjerna för vård och stöd vid missbruk och beroende finns på socialstyrelsens webbplats, www.socialstyrelsen.se/nationellariklinjer